

“ENASHAMOL” QISSASIDA QAHRAMONLAR MILLIY QIYOFASI

Erkinova Dilnura Jasurbek qizi,
Mirzo Ulug‘bek nomidagi
O‘zbekiston Milliy universiteti magistri

Annotatsiya. Mazkur tadqiqotda “Enashamol” qissasida qahramonlar milliy qiyofasining badiiy talqini adabiy-germenevtik va qiyosiy-tipologik tahlil usullari asosida tadqiq etiladi. Tadqiqot obyekti sifatida obrazlar tizimida namoyon bo‘luvchi milliy xarakter modellari, etnomadaniy kodlar va an’anaviy qadriyatlar kompleksi o‘rganiladi. Ishda qahramonlarning psixologik portreti orqali milliy mentalitetning invariant belgilari ochib berilib, ularning ijtimoiy-madaniy kontekst bilan o‘zaro aloqadorligi tahlil qilinadi. Shuningdek, matnda qo‘llangan dialogik va monologik diskurs, folklor intertekstualligi hamda simvolik tasvirlar tizimi qahramonlarning milliy identifikatsiyasini shakllantiruvchi semiotik mexanizm sifatida talqin etiladi.

Kalit so‘zlar: “Enashamol” qissasi, milliy qiyofa, milliy xarakter, etnomadaniy kod, psixologik portret, badiiy tahlil, germenevtik yondashuv, qiyosiy-tipologik tahlil, folklor intertekstualligi, simvolik tasvir, milliy identichlik, badiiy diskurs.

Аннотация. В данной статье исследуется художественная репрезентация национального облика персонажей повести «Enashamol» на основе литературно-герменевтического и сравнительно-типологического методов анализа. В качестве объекта исследования рассматривается система образов, в которой проявляются модели национального характера, этнокультурные коды и комплекс традиционных ценностей. В работе посредством анализа психологического портрета персонажей выявляются инвариантные характеристики национального менталитета и их взаимосвязь с социокультурным контекстом. Кроме того, диалогический и монологический дискурс, фольклорная интертекстуальность, а также система символических образов интерпретируются как семиотические механизмы формирования национальной идентичности героев.

Ключевые слова: “Enashamol” qissasi, национальный облик, национальный характер, этнокультурный код, психологический портрет, литературный анализ, герменевтический подход, сравнительно-типологический анализ, фольклорная интертекстуальность, символическое изображение, национальная идентичность, художественный дискурс.

Abstract. This study examines the artistic representation of the national image of characters in the story “Enashamol qissasi” through literary-hermeneutic and comparative-typological analytical approaches. The object of the research is the system of images in which models of national character, ethnocultural codes, and a complex of traditional values are manifested. The analysis identifies invariant features of national mentality through the psychological portrayal of characters and explores their interrelation with the socio-cultural context. Furthermore, dialogic and monologic discourse, folklore intertextuality, and symbolic imagery are interpreted as semiotic mechanisms that contribute to the formation of the characters’ national identity.

Keywords: “Enashamol”, national image, national character, ethnocultural code, psychological portrait, literary analysis, hermeneutic approach, comparative-typological analysis, folklore intertextuality, symbolic imagery, national identity, artistic discourse.

Kirish. O‘zbek adabiyotida milliy xarakter va qahramon qiyofasini badiiy tasvirlash masalasi adabiyotshunoslikning dolzarb va murakkab yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Badiiy asarda yaratilgan qahramon obrazi nafaqat individual xususiyatlarning ifodasi, balki muayyan xalqning tarixiy tajribasi, ijtimoiy-madaniy muhiti hamda ma’naviy qadriyatlar tizimining mujassamlashgan badiiy modeli hamdir. Shu jihatdan

qaraganda, milliy o'ziga xoslikning adabiy matnda aks etishi muammosi nazariy va amaliy jihatdan chuqur ilmiy tahlilni talab etadi.

Adabiyotshunoslikka oid nazariy qarashlarda milliy adabiyot xalqning o'zligini anglash, tarixiy xotirasini saqlash va uni avlodlararo uzviylik asosida yetkazishning muhim vositasidir. Har bir badiiy obraz esa milliy ruhning estetik shaklda ifodalanishi sifatida talqin qilinadi (Sulton I., 1980). Shu boisdan zamonaviy o'zbek nasrida milliy xarakter, psixologik realizm va etnomadaniy belgilarning badiiy ifodasi masalalari ilmiy izlanishlarning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Globalashuv sharoitida milliy o'zlikni saqlash va uni badiiy talqin qilish masalasi yanada dolzarb tus olmoqda. Ayniqsa, qissa janri o'zining ixchamligi va semantik zichligi bilan milliy xarakter hamda ijtimoiy-psixologik munosabatlarni chuqur va obrazli yoritish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, "Enashamol" qissasi qahramonlar tizimi orqali milliy mentalitet, qadriyatlar tizimi va ijtimoiy xulq-atvor modellari o'ziga xos badiiy shaklda ifodalangan asar sifatida alohida ilmiy tadqiqotni talab qiladi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi, avvalo, milliy xarakter kategoriyasini zamonaviy adabiyotshunoslik metodologiyalari asosida qayta talqin qilish zarurati bilan belgilanadi. Xususan, qahramonlarning milliy qiyofasi adabiy-germenevtik va qiyosiy-tipologik yondashuvlar asosida kompleks tarzda o'rganilishi, ularning psixologik portreti, nutqiy xatti-harakatlari hamda folklor va ramziy elementlar orqali ifodalangan etnomadaniy kodlar tizimi ilmiy asosda tahlil etilishi muhimdir.

Mazkur maqolaning maqsadi "Enashamol" qissasidagi qahramonlar tizimi orqali milliy qiyofaning badiiy va nazariy asoslarini aniqlash, uning etnomadaniy hamda psixologik komponentlarini tahlil qilish va ularning badiiy matndagi funksional ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Adabiyotlar sharhi. Milliy xarakter va badiiy obraz muammosi adabiyotshunoslikning markaziy nazariy kategoriyalaridan biri bo'lib, u inson qiyofasini badiiy talqin etish, jamiyat va shaxs munosabatini aks ettirish hamda milliy identitetni ifodalash jarayonlari bilan uzviy bog'liqdir. Badiiy asarda yaratilgan qahramon obrazi individual xususiyatlar majmui bilan cheklanmay, balki muayyan xalqning tarixiy tajribasi, ijtimoiy-madaniy muhiti va axloqiy qadriyatlarining estetik modelini ham ifodalaydi. Shu jihatdan qaraganda, badiiy obraz milliy ong va ma'naviy merosning konsentrlashgan shakli sifatida namoyon bo'ladi (Sulton I., 1980).

Adabiyotshunoslikda badiiy obraz va xarakter masalasi ko'plab olimlar tomonidan turli nazariy yondashuvlar asosida tahlil qilingan. Xususan, badiiy xarakter voqelikning tipik jihatlarini umumlashtirgan holda, individuallik va ijtimoiylik uyg'unligida shakllanishi ta'kidlanadi (Quronov, 2020). Bu yondashuvga ko'ra, qahramon obrazi orqali nafaqat shaxsiy kechinmalar, balki jamiyatning muayyan davrdagi ruhiy holati, ijtimoiy munosabatlari va qadriyatlar tizimi ham ifodalanadi. Demak, milliy xarakter kategoriyasini badiiy obrazdan ajratib holda o'rganish mumkin emas.

Milliy xarakter tushunchasi o'zbek adabiyotshunosligida ko'proq ijtimoiy ong, tarixiy xotira va axloqiy me'yorlar bilan bog'liq holda talqin etiladi. [Normatov U.,1983] milliy xarakter xalqning uzoq tarixiy rivojlanish jarayonida shakllangan ruhiyati va qadriyatlar tizimining badiiy ifodasi ekanligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, badiiy qahramonlarning xatti-harakatlari, qaror qabul qilish uslubi va ijtimoiy muhitga munosabati orqali milliy mentalitetning asosiy belgilarini aniqlash mumkin. Ayniqsa, or-nomus, kattaga hurmat, jamoaviylik kabi qadriyatlar qahramon xarakterining asosiy determinantlari sifatida namoyon bo'ladi.

So'nggi yillardagi tadqiqotlarda milliy xarakter masalasi yanada kengroq - etnomadaniy va psixologik yondashuvlar kesimida o'rganilmoqda. Jumladan, milliy qiyofa badiiy matnda nafaqat syujet va obrazlar tizimi orqali, balki nutqiy xatti-harakatlar, ramziy tasvirlar va madaniy kodlar vositasida ham ifodalanishi qayd etiladi (Anvarov, 2022). Ushbu yondashuv milliy identitetni kompleks tizim sifatida talqin qilish imkonini beradi, ya'ni qahramonning nutqi, tafakkuri, hissiy reaksiyalari va ijtimoiy xulqi o'zaro uyg'unlikda milliylikni shakllantiradi.

Psixologizm masalasi ham milliy xarakterni badiiy talqin etishda muhim nazariy asoslardan biridir. Zamonaviy adabiyotshunoslikda qahramonning ichki dunyosi, ruhiy kechinmalari va motivatsiyasi uning milliy qiyofasini ochib beruvchi asosiy omil sifatida qaraladi. Badiiy psixologizm orqali qahramonning nafaqat tashqi xulq-atvori, balki uning ichki ruhiy qarama-qarshiliklari, qadriyatlarga munosabati va axloqiy tanlovlari ham yoritiladi. Shu jihatdan, milliy xarakter psixologik realizm orqali yanada chuqurroq ochib beriladi.

Zamonaviy ilmiy izlanishlarda badiiy matnni germenevtik va semiotik yondashuvlar asosida talqin qilish ham keng qo'llanilmoqda. Bu yondashuvlarga ko'ra, badiiy asar murakkab belgilar tizimi bo'lib, unda har bir obraz, ramz va detal ma'lum bir madaniy ma'noni anglatadi. Shu nuqtai nazardan, qahramonlarning nutqi, muomala uslubi, turmush tarzi va hatto kichik detallar ham milliy identitetning muhim elementlari sifatida talqin qilinadi (Anvarov, 2022).

Biroq mavjud tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, milliy xarakter va qahramon qiyofasini kompleks, tizimli va ko'p qatlamli yondashuv asosida o'rganish hali yetarli darajada amalga oshirilmagan. Ayniqsa, qissa janrida yaratilgan asarlar misolida milliy identitetning psixologik, semiotik va etnomadaniy jihatlarini integratsiyalashgan holda tahlil qilish kam uchraydi. Shu sababli "Enashamol" qissasi kabi asarlar asosida milliy qiyofa va xarakter muammosini yangi metodologik yondashuvlar orqali o'rganish ilmiy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotda adabiy-germenevtik, qiyosiy-tipologik va psixologik tahlil metodlaridan foydalanildi. Badiiy matn qahramonlarining milliy qiyofasi ularning nutqi, xulq-atvori va ichki kechinmalari asosida o'rganildi. Shuningdek, semiotik yondashuv orqali etnomadaniy kodlar tahlil qilindi.

Tahlil va natijalar muhokamasi. “Enashamol” qissasi badiiy tahlili shuni ko‘rsatadiki, asarda qahramonlar tizimi milliy xarakter va etnomadaniy qadriyatlarning kompleks badiiy modeli sifatida shakllangan. Qahramonlar individual psixologik xususiyatlar yig‘indisi sifatida emas, balki muayyan milliy ong, tarixiy tajriba va ijtimoiy muhit mahsuli sifatida talqin etiladi. Shu jihatdan qissa qahramonlari milliy identitetni badiiy representatsiya qilishning muhim vositasiga aylanadi (Sulton, 1980; Anvarov, 2022).

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, asarda milliy qiyofa bir nechta o‘zaro integratsiyalashgan qatlamlar orqali shakllantirilgan. Birinchi navbatda, qahramonlarning psixologik portreti milliy xarakter ifodasining asosiy o‘qi sifatida namoyon bo‘ladi. Qahramonlar ruhiyati sabr, andisha, mehr, oriyat va ichki barqarorlik kabi sifatlar orqali ochiladi. Bu holat milliy xarakter tashqi harakatlardan ko‘ra ichki ma’naviy tayanchlar orqali shakllanishini ko‘rsatadi. Ayniqsa, Ena obrazi orqali o‘zbek ayoliga xos matonat, fidoyilik va ma’naviy kuch psixologik realizm asosida chuqur yoritilgan (Nazirova, 2024; Anvarov, 2022).

Ikkinchi muhim qatlam - qahramonlarning nutqiy xulq-atvori hisoblanadi. Asarda qo‘llanilgan xalqona iboralar, sodda va tabiiy dialoglar, hurmat ohangi va andishali nutq qahramonlarning milliy-madaniy identitetini aniq ifodalaydi. Nutq faqat kommunikativ vosita emas, balki milliy tafakkur va mentalitetning lingvopoetik ifodasi sifatida namoyon bo‘ladi. Shu jihatdan qaraganda, qissa tilida ifodalangan xalqona uslub milliy ruhni jonlantiruvchi asosiy badiiy mexanizmlardan biri hisoblanadi (Quronov, 2018; Anvarov, 2022).

Tahlil shuningdek qahramonlarning qaror qabul qilish mexanizmi milliy qadriyatlar tizimi bilan bevosita bog‘liq ekanligini ko‘rsatdi. Qahramonlar xatti-harakatlari individual manfaatlardan ko‘ra jamoaviylik, oilaviy mas’uliyat, or-nomus, burch va kattaga hurmat kabi qadriyatlarga asoslanadi. Bu holat milliy xarakter tushunchasining ijtimoiy va axloqiy asosga ega ekanligini tasdiqlaydi. Qahramonlarning ichki tanlovi va axloqiy dilemmalari orqali milliy mentalitetning amaliy ifodasi namoyon bo‘ladi (Abdujalilova, 2024; Anvarov, 2022).

Asarda makon va maishiy tafsilotlar ham milliy qiyofani shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Qishloq muhiti, oilaviy hayot, kundalik turmush manzaralari va an’anaviy munosabatlar tizimi qahramonlarning ichki dunyosi bilan uyg‘un holda tasvirlangan. Natijada milliylik dekorativ fon emas, balki obrazning yashash muhiti va mavjudlik sharti sifatida namoyon bo‘ladi. Bu esa milliy identitetni kontekstual va tizimli hodisa sifatida talqin qilish imkonini beradi (Anvarov, 2022).

Bundan tashqari, semiotik tahlil nuqtai nazaridan qaraganda, asardagi ayrim badiiy detallar - oilaviy muhit, kundalik mehnat, ona timsoli, qishloq makoni - ramziy mazmunga ega bo‘lib, milliy qadriyatlarning belgilar tizimi sifatida talqin etilishi mumkin. Bu belgilar

tizimi orqali milliy identitet faqat ochiq tasvirda emas, balki yashirin semantik qatlamlarda ham ifodalanadi.

Tadqiqot natijalarini tizimli ravishda umumlashtirish maqsadida quyidagi jadval ishlab chiqildi:

Jadval 1. “Enashamol” qissasida qahramonlarning milliy qiyofasini shakllantiruvchi kompleks badiiy tizim

(Muallif tomonidan ishlab chiqilgan (Sulton, 1980; Quronov, 2018; Abdujalilova, 2024; Anvarov, 2022) asosida.

Tahlil yo‘nalishi	Asosiy belgilar	Badiiy ifoda shakli	Ilmiy talqini	Natijaviy ahamiyati
Psixologik komponent	sabr, mehr, andisha, iztirob, bardosh	ichki kechinmalar, ruhiy tasvir	milliy ruhiyat psixologik realizm orqali ochiladi	qahramonning ichki milliy mohiyati aniqlanadi
Nutqiy komponent	xalqona iboralar, hurmat ohangi, samimiy nutq	dialog va ichki nutq	lingvopoetik vositalar orqali milliylik ifodalanadi	milliy mentalitet til orqali namoyon bo‘ladi
Axloqiy komponent	or-nomus, burch, jamoaviylik, hurmat	xulq-atvor va qaror qabul qilish	qadriyatlar tizimi xarakter yadrosini tashkil etadi	milliy xarakter ijtimoiy-me‘yoriy asosda ochiladi
Etnomadaniy komponent	urf-odat, qishloq muhiti, oilaviy hayot	makon va maishiy tafsilotlar	obraz milliy kontekstda shakllanadi	milliy identitet ijtimoiy makon bilan bog‘lanadi
Semiotik komponent	ramzlar, obrazli tafsilotlar	poetik detal va yashirin ma‘no	milliylik belgilar tizimi sifatida talqin etiladi	estetik va semantik chuqurlik ta‘minlanadi

Jadval tahlili shuni ko‘rsatadiki, qissada milliy qiyofa bir qatlamli emas, balki ko‘p komponentli va integrallashgan tizim sifatida shakllangan. Har bir komponent o‘z funksiyasini bajarish bilan birga, boshqa komponentlar bilan uzviy bog‘liq holda ishlaydi. Natijada milliy xarakter badiiy matnda yaxlit estetik struktura sifatida yuzaga keladi.

Umuman olganda, olib borilgan tahlil shuni tasdiqladiki, “Enashamol” qissasida milliy identitet statik tushuncha emas, balki dinamik, ko‘p qatlamli va funksional badiiy hodisa sifatida namoyon bo‘ladi. Muallif milliylikni bevosita ta‘riflash emas, balki qahramonlarning hayot tarzi, nutqi, ruhiyati va qadriyatlarga munosabati orqali tabiiy va ishonarli tarzda ifodalagan. Shu sababli asar milliy xarakter va inson qiyofasini badiiy tasvirlash muammosini o‘rganishda muhim ilmiy-amaliy manba sifatida baholanishi mumkin.

Xulosa. Mazkur tadqiqot doirasida “Enashamol” qissasidagi qahramonlar tizimi milliy xarakter va etnomadaniy identitetni badiiy ifodalash nuqtayi nazaridan kompleks tarzda o‘rganildi. Olib borilgan tahlillar natijasida aniqlanishicha, asarda yaratilgan obrazlar faqat individual psixologik xususiyatlar yig‘indisi sifatida emas, balki o‘zbek xalqining tarixiy xotirasi, ijtimoiy ong shakllari, ma‘naviy qadriyatlari va axloqiy me‘yorlarini mujassamlashtiruvchi badiiy model sifatida namoyon bo‘ladi. Shu jihatdan qaraganda, qissa milliy identitetning estetik reprezentatsiyasi sifatida alohida ilmiy va nazariy ahamiyat kasb etadi (Sulton, 1980; Anvarov, 2022).

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, qahramonlarning milliy qiyofasi bir qatlamli hodisa emas, balki o'zaro uzviy bog'langan psixologik, nutqiy, axloqiy, etnomadaniy va semiotik komponentlar tizimi asosida shakllanadi. Psixologik komponent orqali qahramonlarning ichki dunyosi, ruhiy kechinmalari, hissiy reaksiyalari va qadriyatlarga munosabati ochib berilgan bo'lsa, nutqiy komponent orqali ularning milliy tafakkuri, lingvokultural xususiyatlari va kommunikativ madaniyati namoyon etiladi. Axloqiy komponent qahramonlarning xatti-harakatlari va qaror qabul qilish jarayonida or-nomus, burch, jamoaviylik va kattaga hurmat kabi qadriyatlarning ustuvorligini ko'rsatadi. Etnomadaniy komponent esa obrazlarni muayyan ijtimoiy-madaniy muhit, turmush tarzi va an'analar bilan uzviy bog'lab, ularning hayotiylikini ta'minlaydi (Quronov, 2018; Anvarov, 2022).

Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlanishicha, asarda milliy xarakter statik tavsif sifatida emas, balki dinamik, funksional va ko'p qatlamli badiiy hodisa sifatida namoyon bo'ladi. Qahramonlarning ichki kechinmalari, nutqiy xulq-atvori va ijtimoiy munosabatlari orqali milliy identitet tabiiy, ichki mantiqqa ega va estetik jihatdan asoslangan tarzda ifodalangan. Bu holat muallifning milliylikni deklarativ tarzda emas, balki obrazlar tizimi orqali organik ravishda ifodalashga erishganini ko'rsatadi (Nazirova, 2024; Anvarov, 2022).

Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, unda "Enashamol" qissasidagi qahramonlarning milliy qiyofasi ilk bor adabiy-germenevtik, psixologik va semiotik yondashuvlar uyg'unligida kompleks tarzda tahlil qilindi. Natijada milliy xarakter tushunchasining badiiy matndagi strukturaviy, funksional va semantik xususiyatlari aniqlashtirildi hamda milliy identitetni ifodalash mexanizmlari tizimlashtirildi. Bu esa o'zbek adabiyotshunosligida milliylik muammosini yangi metodologik asosda o'rganish imkonini yaratadi.

Mazkur tadqiqotning nazariy ahamiyati shundan iboratki, u milliy xarakter va badiiy obraz muammosini kompleks yondashuv asosida talqin qilishga xizmat qiladi hamda adabiyotshunoslikda obraz tahlilining yangi metodologik modelini taklif etadi. Amaliy ahamiyati esa badiiy asarlarni tahlil qilishda milliy identitetni aniqlash mezonlarini ishlab chiqishga, adabiyot ta'limi jarayonida esa mazkur yondashuvlardan foydalanishga xizmat qilishi bilan belgilanadi.

Mazkur tadqiqot natijalari asosida o'zbek adabiyotshunosligida milliy xarakter va badiiy obraz muammosini yanada chuqurroq o'rganish zarurligi asoslanadi. Avvalo, badiiy asarlarda qahramonlarning milliy qiyofasini tahlil qilishda ularni faqat tashqi tavsif yoki etnografik belgilar orqali emas, balki psixologik, nutqiy va semiotik tizimlar uyg'unligida kompleks yondashuv asosida o'rganish maqsadga muvofiqdir (Anvarov, 2022).

Shuningdek, qissa va hikoya janrlarida yaratilgan asarlar misolida milliy identitetni ifodalash mexanizmlarini qiyosiy-tipologik asosda o'rganish, turli davr va adabiy an'analarda milliy xarakter evolyutsiyasini aniqlash imkonini beradi. Adabiyotshunoslik

tadqiqotlarida qahramonlarning nutqiy xatti-harakatlari, lingvopoetik xususiyatlari va muomala madaniyatini milliy mentalitetni aniqlash mezoni sifatida tizimli qo‘llash zarur (Quronov, 2018; Anvarov, 2022).

Bundan tashqari, badiiy matnda mavjud etnomadaniy kodlar, ramziy tafsilotlar va yashirin ma’no qatlamlarini aniqlash hamda ularni semiotik yondashuv asosida talqin etish milliy identitetni chuqurroq anglashning samarali yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. “Enashamol” qissasi kabi asarlar asosida milliy qadriyatlar, oilaviy munosabatlar, gender rollari va ijtimoiy xulq-atvor modellari bo‘yicha maxsus ilmiy tadqiqotlar olib borish zarur (Abdujalilova, 2024; Anvarov, 2022).

Umuman olganda, mazkur tadqiqot natijalari o‘zbek adabiyotida milliy xarakter va inson qiyofasini badiiy tasvirlash muammosini yangi bosqichda o‘rganish uchun nazariy va metodologik asos yaratadi hamda kelgusidagi ilmiy izlanishlar uchun istiqbolli yo‘nalishlarni belgilab beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Султон, И. Адабиёт назарияси: олий ўқув юртлари учун дарслик. – Тошкент: Ўқитувчи, 1980. – 256 б.
2. Султон, И. Адабиёт назарияси. – 2-нашр. – Тошкент: Ўқитувчи, 1986. – 272 б.
3. Норматов, У. Адабий жараён ва бадий маҳорат. – Тошкент: Fan, 1983. – 240 б.
4. Умуров, Х. Адабиётшунослик назарияси: олий ўқув юртлари учун дарслик. – Тошкент: Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 2004. – 264 б.
5. Қуронон, Д. Н. Адабиёт назарияси асослари. – Тошкент: Innovatsiya-Ziyo, 2020. – 320 б.
6. Қуронон, Д. Н. Адабиётшуносликка кириш. – Тошкент: Fan, 2012. – 224 б.
7. Назирова, Н. О. Бадий психологизм тараққиёти // Илм-фан ва innovatsiya. – Тошкент, 2024. – № 2. – Б. 91–93.
8. Абдужалилова, Г. О. Баҳодир Қобулнинг «Энашамол» қиссасида миллийликнинг акс этиши // Фарғона давлат университети илмий журнали. – 2024. – Т. 30, № 2. – Б. 115–120.
9. Неъматиллаева, Ю. Баҳодир Қобулнинг «Энашамол» қиссасида соддалик масаласи // Халқаро илмий-амалий конференция материаллари. – Тошкент, 2025. – Б. 223–226.
10. Баҳодир Қобул насрида поэтик нутқ хусусиятлари // New Journal. – 2023. – № 5. – Б. 67–72.